

7.10.2025

KELA 10524/2025

Julkinen

Eduskunnan hallintovaliokunta

hav@eduskunta.fi

Viite: hallintovaliokunnan asiantuntijalausuntopyyntö, HE 76/2025 vp

Kansaneläkelaitoksen asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä (HE 76/2025 vp) laeiksi Digi- ja väestötietovirastosta annetun lain 3 §:n ja hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain 5 ja 25 §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi Digi- ja väestötietovirastosta annettua lakia ja hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annettua lakia.

Digi- ja väestötietoviraston tehtäviin kuuluva kansalaisneuvonnan yleinen neuvontapalvelu lakkautettaisiin sen nykyisessä merkityksessä.

Hallinnon yhteisiin sähköisen asioinnin tukipalveluihin lukeutuvan kansallisen palveluväylän käyttövelvollisuus poistettaisiin niiltä viranomaisilta, joita se voimassa olevan lain mukaan koskee. Viranomaisilla olisi jatkossakin oikeus palveluväylän käyttöön.

Tukipalvelujen kustannuksia ja niistä perittäviä maksuja koskevaa sääntelyä muutettaisiin siten, että Digi- ja väestötietovirasto voisi jättää maksun perimättä luonnollisen henkilön tunnistuspalvelun ja asiointivaltuuspalvelun julkisoikeudellisesta käytöstä muun muassa eräiltä viranomaisilta, valtioelimiltä ja julkista hallintotehtävää hoitavilta. Tarkoitus on alkaa periä maksuja mainituista palveluista muilta käyttäjäorganisaatioilta sekä maksuttomaan käyttöön oikeutetuiltakin muussa kuin julkisoikeudellisessa toiminnassa, jota harjoitetaan kilpailutilanteessa markkinoilla.

Kela kunnioittaen lausuu esityksestä seuraavaa:

Julkinen

Kansalaisneuvonnan yleisen neuvontapalvelun lakkauttaminen

Kelan arvion mukaan lakkauttamisella olisi vain vähäinen vaikutus Kelan asiakkaisiin tai Kelan asiakaspalveluun. Kela antaa jatkossakin neuvontaa toimivaltaansa kuuluvissa asioissa hallintolain mukaisesti. Kela pitää toisaalta tärkeänä, että digitaalisten palvelujen neuvontaan DVV:ssä varataan riittävästi resursseja.

Kansallisen palveluväylän käyttövelvollisuuden poistaminen

Muutoksella ei olisi vaikutusta Kelaan. Kelalla ei itsenäisenä julkisoikeudellisena laitoksena ole ollut tähänkään saakka velvollisuutta käyttää palveluväylää. Kela hyödyntää palveluväylää sille laissa säädetyn oikeuden mukaisesti.

Tukipalvelujen maksullisuus

Ehdotuksen mukaan tukipalvelulain 3 § 1 momentin 4-6 ja 8 kohdan mukaisista tukipalveluista alettaisiin periä käyttäjäorganisaatioilta maksu. Maksu voitaisiin kuitenkin jättää perimättä 4 ja 6 kohdan mukaisista tukipalveluista, kun niitä käytetään julkisoikeudelliseen tarpeeseen. Maksu voitaisiin jättää perimättä mm. viranomaisilta ja julkista hallintotehtävää hoitavilta, joiden toiminta rahoitetaan merkittävässä määrin valtion varoista. Valtiovarainministeriön asetuksella annettaisiin tarkemmat säännökset niistä käyttäjäorganisaatioista, joilta maksu jätettäisiin perimättä.

Kela toteaa, että muutoksella ei olisi vaikutusta Kelaan. Kela hoitaa julkista hallintotehtävää, ja suurin osa Kelan toiminnasta rahoitetaan valtion varoin. Kela ei harjoita toimintaa, jota tehdään kilpailutilanteessa markkinoilla. Kela tulee sisällyttää valtionvarainministeriön asetuksella niiden organisaatioiden joukkoon, joilta maksu jätetään perimättä. Kela ei käytä kohtien 5 ja 8 mukaisia tukipalveluita.

Kelan etuuksien ja palvelujen suunnitteluyksikkö

Petri Hassel

juristi